

Asia: Luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annetun vn asetuksen muuttam (VN/9688/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä Euroopan unionin lainsäädäntöä uudistettiin nykyistä rahoituskautta 2023–2027 varten. Valtioneuvoston asetus (126/2023) vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista sisältää säännökset suorien tukien, kuten perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja ekojärjestelmätuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, aktiiviviljelijämääritelmästä, perustulotuen tukialueista ja perustulotuen enimmäismäärän jakamisesta tukialueille sekä perustulotuen hehtaarikohtaisesta määrästä. Lisäksi asetuksessa säädetään uudelleenjakotulotuen ja nuorten viljelijöiden tulotuen tarkemmista ehdoista sekä tuen määrästä. Asetuksella säädetään myös ekojärjestelmätuen eri ekojärjestelmien tarkemmista ehdoista, sitoumuskausista ja tuen määrästä. Tätä annettua valtioneuvoston asetusta vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista ehdotetaan nyt muutettavaksi.

2 Lausunto

Annettua valtioneuvoston asetusta vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista ehdotetaan tarkennettavaksi maksettavan perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän yksikkökohtaisten tukitasojen osalta toisessa maksuerässä. Arvioituja yksikkökohtaisia tukitasoja halutaan tarkentaa vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen tukien maksamista, jotta tukeen käytettävissä oleva määräraha tulisi käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan, että ekojärjestelmätuen suunniteltua suurempi menekki katettaisiin siirtämällä varoja perustulotuesta ekojärjestelmätukeen. Ekojärjestelmätuen toimenpiteistä talviaikainen kasvipeite ja monimuotoisuuskasvit ylittivät vuonna 2023 kansallisessa CAP-suunnitelmassa määritellyt pinta-alatavoitteet. Ekojärjestelmätuen talviaikaisen kasvipeite-toimenpiteen tukitasoa ehdotetaan siksi alennettavaksi 10 eurolla hehtaarilta CAP-suunnitelmassa ilmoitetulle minimitasolle. Tukitasoksi tulisi 40 euroa hehtaarilta esitetyn 50 euron sijaan. Tukitason alentaminen pienentää talviaikainen kasvipeite-toimenpiteeseen tarvittavaa määrää 17,8 miljoonalla eurolla. Tästä huolimatta ekojärjestelmätukeen käytettävää enimmäismäärää on korotettava. Ekojärjestelmätuen talviaikainen kasvipeite ja monimuotoisuuskasvit-toimenpiteiden ennakoitua suurempi menekki katetaan siirtämällä varoja perustulotuesta 4,04 miljoonaa euroa. Nuorten viljelijöiden tuen korotus runsaalla miljoonalla eurolla (+8,4 %) ennakoitua pienemmän tuen menekin vuoksi voidaan katsoa perustelluksi, koska tällöin nuorten viljelijöiden tuki vastaisi suunniteltua maksimimäärää. Maatilojen sukupolvenvaihdosten ja niiden aikomusten vähäisyys viime vuosina puoltaa myös hyvin sitä, että nuorten viljelijöiden tuki maksetaan täysimääräisenä.

Yksikkötukitasoja muuttamalla pyritään mahdollistamaan se, että perustulotukeen, uudelleenjakotulotukeen, nuorten viljelijöiden tulotukeen ja ekojärjestelmätukeen käytettävissä oleva osuus valtion talousarvion momentin 30.20.41 määrärahasta tulee käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Esitettyjä muutoksia voidaan tästä näkökulmasta pitää perusteltuina. Tällöin määrärahan käyttö toteutuu suunnitellun mukaisena. Etenkin ekojärjestelmän tuen ja nuorten viljelijöiden tuen pienet korotukset määrärahan käytön suunnitelluissa puitteissa tukevat pieniltä osin maatalouden ekologista ja taloudellista kestävyyttä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Annettua valtioneuvoston asetusta vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista ehdotetaan tarkennettavaksi. Tuotannosta irrotetut tuet tulisivat käytetyiksi tarkemmin juuri siihen, miten ko. varoja on CAP-suunnitelmassa suunniteltu käytettävän. Tällä muutoksella ei ole juurikaan vaikutuksia maatalouden tuotantomääriin, koska kyse on tuotannosta irrotetuista tuista. Sen sijaan sillä, että ko. tuet voidaan maksaa muutoksen ansiosta täysimääräisinä, on myönteinen, joskin pieni, etenkin nuorten viljelijöiden tuloja tukeva vaikutus. Esitettyjä muutoksia asetukseen voidaan pitää perusteltuina.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 03.05.2024 klo 15:01:31.

Lausunnon valmistelija(t):

Jyrki Niemi

Heikki Lehtonen

Liitteet:

Tiedoksi: